

En Landsbydrengs erindringer

Tanken har strejft mig flere gange og jeg har da også ofte prøvet at sætte ord på, men hver gang er det endt ud i, at der nok ikke var nogen, der gad læse om mine erindringer fra mine barndomsår i Allested – men nu er jeg alligevel kommet frem til det resultat, at jeg vil forsøge at nedskrive noget af det, jeg husker fra min barndom og ungdom i en lille midtfynsk landsby i årene efter 2. verdenskrigs afslutning; dog med enkelte tråde lidt længere bagud for at skabe et fundament at skrive ud fra.

Jeg blev født 17. marts i isvinteren 1942 i huset der i dag har adressen Østergade 59. Huset blev bygget 1932 af murermester Marius Hansen. Han havde tre sønner, der alle var i lære hos faderen og da der ikke var så meget arbejde at få dengang, købte han byggegrunde af Chr. Johansen og opførte nogle huse med salg for øje og altså bl.a. mit barndomshjem. Min far købte huset, da han blev gift i 1934. Vi var fem søskende: mine to ældre brødre, tvillingerne Otto og Karl – født 1934, min søster Else født 1940 og min søster Gerda født 1945.

Min mor hed Emma Møller og var født i Agerup mellem Espe og Krarup. Hun kom som ung i tjeneste på "Dalengård" i Allested, hvor hun traf min far Mads Peter Nibe, der var landpost og født på Vejle Mark.

Min mor var hjemmegående, ligesom næsten alle andre husmødre dengang og sørgede for, at vores hjem altid var i orden både inde og ude. Min far havde nok at se til, da han ud over postruten sad i sognerådet og passede kommunens regnskaber, som han overtog efter manufakturhandler Storm, da denne blev sognerådsformand efter tømrermester Gustavsens død nytårsdag 1947.

Kommunekontoret havde til huse hjemme i vores dagligstue helt frem til ca. 1955, hvor der blev lavet en tilbygning til baghuset, som så fungerede som kommunekontor i mange år, indtil det blev flyttet hen på skolen. Min far klarede arbejdet på kontoret alene i mange år men fik på et tidspunkt hjælp nogle timer om ugen først af fru Ingleby og siden af Inga Kristiansen.

Jeg vil tillade mig at påstå, at min far, var en ret respekteret mand i sognet. Tillige med jobbet som kommunekasserer fungerede han som det, der i dag vel svarer til

socialrådgiver. På hans kontor stod der en ganske almindelig træbænk langs væggen og på den har der siddet mange mennesker for at få råd og vejledning om mange forskellige ting – f.eks. huskøb, børnenes uddannelse, udfyldning af skemaer fra offentlige myndigheder og meget andet. Hvis en familie kom i vanskeligheder på grund af sygdom eller arbejdsløshed, så det dermed kunne knibe med at få økonomien til at række, var det også her på bænken, det blev aftalt, hvordan man kunne få hjælp til at komme videre.

Min far var socialdemokrat med stort **S** og det betød meget hos ham at kunne gøre hverdagen lettere for de svagest stillede. Jeg husker også de mange af landevejens farende svende, der besøgte vores hjem for at få hjælp – ikke økonomisk fra kommunen, da der ikke var lovhjælp for det, men en aflagt varm postjakke eller en madpakke samt en flaske af min mors hjemmebryggede øl blev det ofte til.

Min far sad som nævnt i sognerådet, hvor han var blevet valgt ind ved valget i 1929 (i øvrigt som den første socialdemokrat nogensinde) og blev genvalgt ved hvert eneste valg derefter, indtil han selv valgte ikke at genopstille i 1966, da han var fyldt 70 år og derfor mente, at det var tiden for andre at tage over.

I mit barndomshjem kom der altid mange mennesker på besøg. De fleste var folk fra arbejderklassen, så snakken gik naturligvis om, hvordan man kunne forbedre løn og arbejdsvilkår. Disse samtaler kunne ikke undgå at præge mig og måske også mine søskende. Det sidste er jeg dog ikke så sikker på men for mit eget vedkommende kan jeg sige, at jeg ret tidligt fattede interesse for samfundsforhold, som jeg fulgte med i ved at høre radio og læse avisen, som i mit barndomshjem var Fyns Social Demokrat. Det var åbenbart noget, min far lagde mærke til, idet jeg i meget ung alder fik lov til at komme med til sommermøderne i Højrup-kredsen på Brobyværk Kro, men den største oplevelse, som jeg stadig husker ganske tydeligt, var et stort vælgermøde i det daværende Fyns Forum, hvor selveste statsminister H. C. Hansen skulle tale. Folk stod som sild i en tønne, der blev sunget arbejdersange, så taget var ved at lette og hele vejen rundt langs væggen var der røde faner.

Det var en kæmpe oplevelse for en dreng på 12- 13 år.

Min far var også engageret i foredragsforeningen, hvor jeg bl.a. husker et foredrag af skoleinspektør Victor Cornelins fra Nakskov. Han var som lille dreng kommet til

København, for at blive "vist frem" i forbindelse med en udstilling om De Vestindiske Øerne, det jo dengang var en Dansk Koloni.

Der blev også arrangeret udflugter hver sommer, således at vi på den måde fik set forskellige steder i Danmark – i flæng kan nævnes Himmelbjerget, Kolding Hus, Højer Sluse, Dybbøl Banke, Gåsetårnet og Møns Klint. Det lyder måske ikke af så meget nu til dags, hvor mange har set store dele af Verden inden konfirmationsalderen, men dengang var det meget stort for en dreng, der noget naivt troede, at Allested var Verdens navle og kulturens centrum.

Dette var i meget store træk lidt om min far og hans virke i Allested-Vejle, som kommunen jo hed dengang, så nu synes jeg, min mor fortjener at få et lille kapitel, for med alt det, min far var involveret i, var det ikke megen tid, han havde tilovers til hjemlige sysler, så udover at passe de fem bistader, han havde i haven, blev der kun tid til at slå græsplænen, hvilket blev gjort med le i mange år, indtil der blev anskaffet en plæneklipper, hvilket så betød, at vi børn kunne overtage klipperiet.

Min mor var som nævnt hjemmegående eller rettere hjemmeløbende, for det var ikke så lidt, hun klarede såvel ude som inde. Med fem børn i huset var der jo rigeligt at lave med madlavning, rengøring og tøjvask. Der var jo ikke noget der hed hverken opvaskemaskine eller vaskemaskine, så når der skulle vaskes, blev der fyret under gruekedlen, hvor tøjet blev kogt for derefter at blive gnubbet rent på vaskebrættet. Min mor havde en Singer symaskine, som blev flittig brugt, idet meget af det tøj, vi havde, blev syet på den maskine. Vi havde noget "rig" familie i København, som sendte brugt tøj (jakkesæt) til min mor og det var hun meget dygtig til at sy om til børnetøj. Udover madlavning, tøjvask o.s.v. passede min mor også haven, hvor der blev dyrket grøntsager i stor stil. I haven var der også ribs, hindbær og solbær foruden frugttræer og helt bagest i haven ud til marken et mirabellehegn og et nøddehegn. Alt fra haven indgik i den daglige husholdning. Min mor var meget økonomisk og dygtig til at udnytte madvarerne, så intet eller næsten intet blev kasseret.

Min mor kunne sikkert have holdt et længere foredrag om, hvordan man undgår madspild.

Skete det endelig, at noget ikke kunne anvendes i husholdningen, blev det smidt ud til hønsene, for vi havde både høns og ænder samt på loftet over baghuset et dueslag, så selv om vi ikke var selvforsynende med alt, indgik mange varer af egen avl i den daglige husholdning. En gang om ugen kom fiskemanden med frisk fisk, som han havde hentet på Ståby Station, hvortil de var ankommet med morgentoget fra Fåborg. Jeg mener at kunne huske, at fiskemanden, der hed Holm, kørte på en ladcykel og først senere fik en lille bil med en aluminiumskasse på ladet.

Hver dag kom mælkeemanden og hver uge også slagter og bager. Det kunne jo lade sig gøre at drive forretning på den måde dengang, da husmødrene var derhjemme og derfor kunne handle ved de rullende forretninger. Det var også nødvendigt at købe ind næsten hver dag, for det var ikke som i dag muligt at opbevare fødevarerne i længere tid, da køleskab og fryser ikke var hver mands eje. Mælkeemanden udgjorde på en måde et kapitel for sig, idet han ved siden af den rullende mælkeforretning havde en købmandsforretning nede i Gammel Allested på hjørnet af Allestedgårdsvej og Lindholm. Forretningen blev passet af hans kone Inger mens mælkeemanden – Theodor – kørte sin mælkerute. Mange af hans mælkeunder handlede også i købmandsforretningen, således også min mor. Det foregik på den måde, at hun skrev op i en kontrabog, hvad hun skulle have af købmandsvarer. Theodor fik så bogen med sig på mælkeruten og kom med varerne om eftermiddagen. Hver den første i måneden blev bogen gjort op og regningen betalt. Det var meget attraktivt for os børn at følges med mor ned til købmanden for at betale regningen, for der vankede altid et kræmmerhus med bolsjer.

Ud over det daglige arbejde i hjemmet, hvor vi børn hjalp til efter bedste evne, fandt min mor også tid til at deltage i bl.a. et kvindeudvalg under Socialdemokratisk Forening. Der blev arrangeret tombola og solgt lodsedler, alt sammen for at skaffe midler til den årlige udflugt for kommunens ældre beboere. Disse udflugter blev muliggjort ved at nogle private bilejere stillede sig til rådighed gratis, så det var ofte en lang kortege af biler, der drog af sted til en eller anden kro, hvor der blev serveret kaffe og kage.

Her vil jeg lige indskyde en lille sjov episode i forbindelse med en af disse udflugter, der gik til Snoghøj. En af deltagerne – en ældre dame, der aldrig havde været

udenfor Fyn, turde ikke køre over Lillebæltsbroen, så hun sat af i Middelfart, hvor hun pænt ventede til de øvrige deltagere kom tilbage og samlede hende op igen.

Min mor var også i mange år tovholder for "julens glæde" - en forening hvis medlemmer hver uge satte et beløb ind på en konto for så at få det opsparede beløb udbetalt til jul. Der var naturligvis også tid til kaffekomsammen med nabokonerne, hvor snakken altid gik lystigt over kaffen og de hjemmebagte lækkerier. Der blev ved de lejligheder udvekslet opskrifter, som min mor skrev ind i et kladdehæfte med navne efter, hvor de kom fra:

Eks. Ester Tømmers lagkage, Elna Peter Skyttes boller, Ruth Murers æblekage.

Mine forældre var i flere år medlem af en teaterforening, så også det kulturelle liv blev der tid til, idet der som regel blev overværet tre-fire stykker på Odense Teater hver vinter.

Min skolegang begyndte i 1949 i Allested Skole, der var nærmeste nabo til forsamlingshuset, som blev brugt til gymnastiksal. Vi gik i skole hver anden dag, hvilket jeg forgæves har forsøgt at fortælle mine børnebørn, som af den grund en overgang var helt sikker på, at jeg måtte være født i middelalderen. De tre yngste årgange gik hos frk. Madsen og de fire ældste hos lærer Poulsen. Vi lærte dansk, historie, regning samt de små og store tabeller – bibelhistorie og en masse salmevers, som jeg stadig kan huske mange af. Fag som engelsk, matematik og fysik var i vore ører fremmedord, som vi kun hørte om fra de elever, der hver dag tog toget til Marie Jørgensens Skole i Odense. Vi måtte gerne spille fodbold i skolegården også selv om der somme tider blev smadret en rude. "Straffen" var i dette tilfælde at den formastelige sammen med en skolekammerat skulle bære vinduet ned til møbelsnedkeriet for at få ruden udskiftet. I de to sidste timer om lørdagen havde vi gerne regning, hvor vi skulle trække et kort med nogle regnestykker på. Dem, der blev først færdig med regnestykkerne fik som en slags belønning lov til at rive skolegården. Men det havde vi bestemt ikke noget imod.

Jeg har da også prøvet sammen med andre drenge at blive sendt ud og rive havegangen i lærerens private have – der var jo lærerbolig i forbindelse med skolen

– Det var super, for så kom lærer Poulsens kone Mathilde gerne ud til os med saftevand og kage.

Hvad fik man så ellers tiden til at gå med, når vi ikke som nutidens børn og unge var omgivet af en masse moderne elektronik. Vi spillede fodbold, hvilket stort set også var eneste mulighed for fritidsaktivitet i byen. Jeg begyndte at spille fodbold i AUI i 1950. Vores træner hed Johannes, men blev kaldt Johs. tarmrenser, fordi han arbejdede på tarmrenseriet, der dengang lå i det gamle mejeri. Jeg havde ikke fodboldstøvler men et par gummistøvler, hvor skafterne var klippet af, var ikke noget særsyn dengang. Mine første rigtige fodboldstøvler byttede jeg mig til for en kanin. De var et par numre for store, men med lidt sammenkrøllet avispapir i snuderne gik det helt fint. Når vi skulle spille kamp på udebane og det var for langt at cykle, foregik transporten med Ejner murers lille grønne lastbil. Der blev lagt en presenning i bunden, så vores tøj ikke blev smurt ind i kalk og cement og så fik vi besked på at blive siddende ned hele vejen – SÅDAN. Jeg husker specielt en drengkamp i Nr. Lyndelse, idet den blev fløjtet af midt i anden halvleg, da bolden (klubbens eneste) punkterede efter en tur i hybenroserne. En anden kamp, jeg vil nævne er en juniorkamp på Ærø mod KVIK Søby. Det blæste voldsomt og da vi på den meget åbne bane helt ude ved vandet havde modvind i første halvleg, var vi ved pausen håbløst bagud med 0 – 6. I anden halvleg, hvor det var vores tur til at have vinden i ryggen, sørgede vores tre dygtige angribere Arne Villadsen, Arne Karl Peter og ikke mindst Bent Johansen for, at vi kunne returnere med færgen til Fåborg med en sejr på 7 – 6. Nogle af hjemmeholdets spillere havde overskæg og ankom til stadion på motorcykel, så jeg tror ikke at FBU's reglement for juniorspilleres aldersgrænse var nået til Ærø endnu. Min seniortid som fodboldspiller er ikke noget særligt at tale om, da jeg bestemt ikke var nogen teknisk begavelse, men da der også dengang var brug for fightere, der ikke var bange for at tackle, gik det da alligevel nogenlunde.

Fightere var der nemlig brug for, da vi meget nødig ville tabe til klubber som Fangel, Nr. Broby og Brobyværk og da slet ikke til Villy's stormtropper fra V. Hæsinge.

Selv om jeg blev født i Allested Stationsby og vel egentlig hørte til der, blev det i gammel Allested, jeg tilbragte en stor del af tiden i mine drengear og hvorfor så det?

Mine to ældre brødre kom begge efter deres konfirmation i 1948 ud at tjene på hver sin gård i Allested, hvilket var ret almindeligt dengang. Det var derfor naturligt for mig at besøge dem og følge med i det daglige arbejde på gården både i mark og stald, hvorfor jeg i al beskedenhed mener, at jeg fik et ganske godt kendskab til dagligdagen på og omkring en bondegård dengang.

Verne Knudsens gård Dyndgården, var en meget gammel gård med stråtag og lavt til loftet i alle længerne. I kostalden husker jeg, at der hvert år var en masse svalereder, hvilket bevirkede et værre svineri af fugleklatter overalt, så det var ofte nødvendigt at vaske gangen bag køerne. Bag kostalden var der en ensilagekule – et ret dybt hul – hvor der tit faldt pindsvin ned i om natten. Så måtte vi agere redningsmænd og hjælpe de små søde væsner op igen. På gården var der to heste, som jeg ret tidligt fik lov til alene at køre med foran både plov og harve. Jeg blev i det hele taget betroet mange forskellige opgaver på gården. Jeg var ikke konfirmeret, da jeg fik ansvar for hele besætningen en hel weekend, hvor familien var bortrejst. Udover at det var spændende arbejde, var det jo også en måde at tjene lidt lommepenge på og efter den nævnte weekend fik jeg en ekstra bonus, men besætningen var også blevet forøget med ti smågrise. Jeg vil lige fortælle om en lille sjov episode fra min tid på denne gård. En dag kom der en bil ind på gårdspladsen og ud steg en lille sjov mand, der var repræsentant og solgte kunstgødning. Han præsenterede sig som Pedersen Fåborg og det lød altså så morsomt, den måde han talte på. Både Verner og sønnen Jørgen morede sig bagefter med at parodiere denne lille mand og gjorde så godt, at navnet blev hængende ved Jørgen, som al den tid, jeg husker, er blevet kaldt Pedersen – på fynsk Pe'rsen.

Gården efter Dyndgården er Drosselhøj og her tjente min bror Karl. Også her blev jeg efterhånden "fast inventar" og var med både i stald og mark. På gården var der et meget stort hønsehold og som følge deraf naturligvis tilsvarende ægproduktion. Opkøberen kom hver uge og hentede mange kassen æg, men der blev også solgt ved stalddøren. På den gård lærte jeg bl.a. at hakke roer, men det var ikke helt problemfrit.

Datteren Nanna og jeg havde fået besked på at lade de største planter blive stående med ca. 15 cm. mellemrum og det syntes vi begge to, at vi var ret dygtige til, lige indtil Nannas far kom for at se til os. Det viste sig nemlig, at de planter, vi havde

ladet stå (de største) var agerkål og ikke roer. Vi fik så lidt undervisning i, hvordan man kunne se forskel på roeplanter og agerkål, som jo var ukrudt. Jeg tror såmænd, at Nannas far morede sig lidt over os men det sagde han ikke noget om. Når roerne om efteråret skulle tages op og køres sammen i en roekule, var jeg tit med min bror i marken for at hjælpe med at læsse roerne på hestevognen. Efter fyraften fik jeg så 1 krone af bondemanden og blev inviteret med ind og spise.

Jeg tror, min mor kendte Nannas mor Milla fra hendes unge dage, for hun hjalp somme tider til på gården, når der var brug for lidt ekstra hjælp, når der var mange gæster. Betalingen var altid enten flæskesteg, suppehøns eller æg. Naturalieøkonomien eksisterede skam også dengang.

Nanna blev senere gift med en gartner mens hendes lillebror blev præst og i mange år forstander på Kofoeds Skole i København.

Over for Verner Knudsens gård ved siden af kirken boede præstegårdsforpagteren. Han havde også en søn der hed Jørgen, men han var lidt ældre og også større, så derfor blev det ganske naturligt til store Jørgen og lille Jørgen. De to var ret gode venner og legede en del sammen, men en dag de var blevet uvenner løb store Jørgen hjem skarpt forfulgt af lille Jørgen, mens denne råbte og truede: Du kan bare vente dig lille store Jørgen.

Store Jørgen var ikke altid så meget med i legen sammen med vi andre drenge og han var absolut ikke noget ørn til at spille fodbold. Til gengæld kunne han så meget andet og vidste besked med ting, vi andre ikke havde ringeste begreb om. Store Jørgen med det borgerlige navn Jørgen Grønnegård Christensen nåede noget længere end vi andre drenge i byen, idet han senere blev professor i statskundskab ved Århus Universitet.

Ved siden af præstegården i et lille hus, der engang havde huset sognets skole, boede Knud og Meta – et par hyggelige og rare mennesker, som passede kirkegården. Mine forældre kom en del sammen med dem og det var altid morsomt, når Meta kom på besøg til et spil hjerterfri, hvor indsatsen kun var en og to-ører.

Det morede min far, hvis han kunne lykkes med at få Meta til at tabe bare fem ører, for hun havde temperament og hadede at tabe og det uanset beløbets størrelse. Idyllen blev dog hurtigt genoprettet, når kaffen og mors hjemmebag kom på bordet.

Meta var meget dårlig gående og da hun blev ældre og var blevet alene, besøgte jeg hende ofte bl.a. for at bære vand ind i køkkenet, da der ikke var indlagt vand i huset. Ofte blev det så til et spil kort i hendes lille stue.

På gården overfor indkørslen til præstegården tjente min bror Otto og havde til opgave at passe køerne – et arbejde jeg absolut ikke tror interesserede ham særlig meget. Det skete da heller ikke så sjældent at han blev kraftigt irettesat af gårdmanden, som godt kunne være lidt opfarende, hvis kopasser-manualen ikke blev fulgt.

Lige udenfor kostalden langs hønsegården var der et par frugttræer, som bar nogle fantastisk velsmagende æbler, der nok var tiltænkt at skulle indgå i husholdningen – men så langt nåede de ikke alle sammen.

Jeg kom meget på den gård, hvor også min storesøster kom i huset i 1954. Men den egentlige årsag var nok snarere, at der på gården var tre sønner, der alle var gode til fodbold. Hver gang der var en ledig stund, blev fodbolden fundet frem og så blev der fintet, tacklet og skudt på mål til den store guldmedalje.

Vi brugte gårdspladsen til fodboldbane og tøjstativerne til mål, men når det var vaskedag og der hang tøj på snoren, måtte vi fortrænge til en nærliggende græsmark, hvor vi så kunne risikere at glide i en kokasse, men det tog vi som en oplevelse. Græsmarken var indhegnet med pigtråd og efter en glidende tackling faldt jeg så uheldigt, at jeg fik en ret dyb flænge i overlæben. Der er stadig tydeligt ar efter den oplevelse, så jeg bliver ofte mindet om de drabelige fodboldkampe, vi udkæmpede dengang. De tre drenge drev det alle vidt med deres fodboldspil, idet de alle senere blev divisionsspillere i henholdsvis Odense KFUM, Marienlyst og Horsens.

Jeg hjalp i nogle år meget til på den gård både med at hakke roer, køre korn ind i laden samt når der skulle tærskes om vinteren. Jeg lavede en aftale med gårdmanden, der gik ud på, at jeg hver uge i vinterhalvåret skulle rense en trillebør fuld roer til hestene mod så til gengæld som betaling at få hør og valsehavre til mine kaniner, som jeg nok på et tidspunkt havde 25 – 30 stykker af.

De næste tre gårde i rækken kom jeg ikke så meget på som dreng, men kan ganske kort nævne, at der på Peter Jespersens gård var en sjov gammel traktor med jernhjul

– den skulle startes med et håndsving, men den blev ikke brugt så meget, da der også var to flotte store heste. På gården tjente Keld Nielsen, som senere blev pedel på den ny skole. Keld var kammerat med mine brødre og kom som følge deraf en del i mit barndomshjem. Han havde en knallert – eller snarere en cykel med hjælpemotor – en såkaldt røvskubber. Næste gård var Hans Peter Hvids og det var hans søn Pouls aflagte fodboldstøvler, jeg byttede mig til for en kanin. Aftalen var en hunkanin men det viste sig ikke at holde stik, hvorfor Poul ville have handelen annulleret, men hans far sagde, at når han selv havde kønsbestemt den, måtte han bare beholde kaninen og jeg fodboldstøvlerne.

Den næste gård var Slotsgården, men den har jeg ikke nogen erindring fra ud over at jeg gik i skole med datteren Edel.

En af de største gårde i landsbyen var Hjørnegården, hvor der var en meget stor besætning af røde malkekøer. På gården var der gift fodermester, der boede i et lille hus ved siden af gården. Om sommeren gik køerne ude dag og nat og blev malket ved et mobilt malkeanlæg. Jeg husker et par af karlene på gården – Poul og Gerner – Vi drenge fik somme tider lov til komme med ind på deres værelser og en god gang ”karlekammersnak” kunne vi jo nok lære et og andet af.

Jeg vil nu fortsætte mine skrivelser med at fortælle lidt om købmanden og smeden. Smedjen, hvor Svend Smed residerede, var et meget spændende sted at besøge. Der blev jo skoet heste og repareret markredskaber. Det var fantastisk, syntes jeg, at følge med i, hvordan det glødende jern fra essen blev lagt på ambolten og med hammer og tænger formet til harvetænder, hestesko og meget andet. Her i smedjen mødtes landsbyens gårdmænd for at diskutere verdenssituationen og den slags kan man jo godt blive lidt tør i munden af.

Så blev vi drenge sendt hen til købmanden efter øl. Købmanden – Robert Hein – var tillige kasserer i sygekassen og *bankdirektør* i den filial, Sydfyns Disconto Kasse åbnede i et lokale hos Svend skomager.

Hein var meget glad for penge og gav efter sigende ikke 5 øre ud uden at få 10 øre igen, så når vi drenge hentede øl til smedens kunder, fik vi lakridscigaretter, som vist nok kostede 2 øre, i stedet for byttepenge.

Det opdagede Svend smed jo, så han puttede alle disse ”byttepenge” i sine beskidte lommer og da lommerne var fulde gik han hen til købmanden og lagde hele stakken foran ham på disken og bad om at få øl i stedet. Fra den dag af fik vi rigtige penge tilbage – Så ku’ han lære det. Der gik mange sjove historier om Robert Hein, der var ungarl og nok lidt af en original. Her blot en enkelt:

På et tidspunkt anskaffede han sig en bil og skulle så naturligvis have kørekort; en opgave, der blev lagt i hænderne på den lokale Gunner kørelærer. I en af undervisningstimerne kørte Robert på vejen mellem Allested og Radby, hvor et levende hegn på en strækning tog en del af udsynet. Kørelæreren spurgte Robert, hvad han ville gøre, hvis der pludselig dukkede en sporvogn frem bag det levende hegn, hvortil Robert svarede: Så ville jeg sandelig blive meget forbavset.

Som sagt var det ikke alle gårdene i Allested jeg kom lige meget på men ud over de tre, jeg allerede har nævnt, er der yderligere to, jeg vil fortælle lidt om. Den ene er Erikslund, hvor min bror Otto tjente i en periode. Her kom jeg meget sammen med min gode kammerat Palle. På gården havde de en lille russerhest, som vi fik lov at køre med. Vi blev sendt op til smeden med redskaber, der skulle repareres og somme tider kørte vi helt til Heden for at indlevere defekt seletøj hos Knud sadelmager. Forkarlen Hans Peter havde en lille grammofon, som når den blev trukket op med et håndsving, kunne afspille en hel grammofonplade. Det var vildt spændende, for sådan en havde vi aldrig set før. Gårdmanden hed Jørgen Skov og han var meget interesseret i travheste, som han havde en del af. Han var formand for travbanen i Odense og jeg husker, at jeg flere gange var med ham til travløb – en stor oplevelse. På gården var der også en masse hunde af racen Dobermann. Det var nogle arrige krabater, som ikke var sådan at spøge med. Jeg husker i den forbindelse en vinter, hvor der skulle tærskes korn og man derved opdagede, at det sidste lag i korngulvet var helt levende af rotter. Der blev så sat finmasket trådvæv omkring hele området, hvorefter hundene blev lukket derind. Jeg tror somme tider, jeg stadig kan høre rotterne skribe, når hundene angreb og knuste dem, som var det tvebakker. Da hundene var færdige med at forlyste sig og alle rotterne var døde, blev de kørt ud på marken bag gården, hvor de blev brændt af.

Den sidste gård, jeg vil nævne og som jeg nok har flest barndoms minder fra er Dalengård. Som tidligere nævne tjente min mor der, da hun mødte min far, men at det senere blev netop der, jeg skulle få så mange minder fra, er nok bare en tilfældighed. Sammen med sønnen på gården – Henning – og min gode kammerat Palle, der boede et stenkast derfra, blev der opbygget et sammenhold, som jeg stadig tænker tilbage på med glæde, selv om meget har ændret sig siden dengang. Der skete det meget tragiske, at Hennings mor blev dræbt ved en bilulykke, hvilket helt sikkert midt i alt det sørgelige var med til at tømre vores venskab yderligere sammen. Det betød meget for Hennings far, at Palle og jeg kom så meget på gården, som vi gjorde. Til gængæld var der næsten ingen grænse for, hvad vi måtte og fik lov til. Vi havde et bordtennisbord i laden, hvor der blev afviklet mange kampe og turneringer. Et gammelt hønsehus blev bygget om til stald for vores tre geder – Maren, Mette og Mads. Gederne blev tøjret i græsribatten ved Lindholmgyden hver dag. Om aftenen hentede vi dem hjem i stalden, hvor de blev malket (dog ikke Mads). I gedestalden lavede vi et hemmeligt rum oppe under taget, hvor vi gemte vores cigaretter. Jeg tror nok, Hennings far vidste besked med denne aktivitet, men han sagde ikke noget om det. Hvis jeg skal sige lidt mindre pænt om os tre drenge fra dengang, er det nok, at vi somme tider drillede tjenestepigen. Hun var fra en institution i Jylland og en smule naiv, så jeg kan godt se nu, at det ikke var så pænt, men heller ikke her husker jeg, vi blev irettesat.

Mens jeg senere ved flere lejligheder har mødt Palle, mistede jeg desværre forbindelsen til Henning, men jeg ved, at han senere gik ind i politik og blev borgmester i Jelling Kommune.

Henning døde i 2002.

Det ville nok være at omgå sandheden lidt, hvis jeg nu påstår at vi drenge var de rene dydsmønstre dengang, for selv om Astrid Lindgreen endnu ikke havde skrevet bogen Emil fra Lønneberg, kunne vi sagtens selv finde på skarnsstreger – ikke mindst når det gjaldt nytårsløjer. Dengang var der jo ikke moderne toiletforhold men derimod de fleste steder et das i et udhus, hvor ”potten” ofte var en gammel mælkejunge, hvor den øverste del var skåret af. En god klump gær i sådan en spand startede en proces, som det ikke var særlig rart at gøre rent efter. Som noget mere uskyldigt flyttede vi rundt på havelåger og andre ting, der ikke var låst inde. Et år,

hvor der var is på gadekæret overfor skolen trak vi en vogn læsset med hegnstråd og pæle ud midt på isen. Bondemanden, som ejede vognen, kom ind i skoleklassen og forlangte, at vi skulle bringe vognen tilbage igen, men ingen af os kendte det ringeste til sagen. Vognen blev først bjærget lige inden isen smeltede. Der blev også hejst forskellige ting op i flagstængerne som f.eks. en greb mens vi sang: der er ingen ting der maner som en møggreb der går til tops. Et kanonslag i en transportspand, hvor låget blev sat på, kunne altså give et ordentligt knald og en sejlgarnsbombe, der blev bragt til eksplosion i en lokumsspand efterlod nogle ulækre *tapetserede* vægge.

Jeg har tidligere fortalt, at vi ikke dengang var omgivet af moderne tekniske apparater såsom computer, Ipad og mobiltelefon, men efterhånden fik man TV i hjemmene – således også i mit barndomshjem, så vidt jeg husker i 1957. Min far havde købt fjernsynet i Vejle Brugs. Det var af mærket AREL og var et stort skrummel men med en ret lille skærm i sort/hvid. Jeg husker fra dengang transmissionerne fra fodbold-VM i Sverige. Der kunne sagtens sidde omkring 20 drenge og unge mennesker på gulvet i stuen for at se Brasilien med spillere som Santos, Vava, Didi, Pelé og Garincha trylle med bolden på en måde, vi aldrig havde oplevet før, selv om vi mente, vores lokale helte Holger Post, Børge Strandby og Henning Kidmose samt flere andre fra Allestedes karlehold var ret gode.

Hvis jeg kort skal vende tilbage til min tid som ”ung landmand” i årene fra 1950 til 1956, vil jeg lige nævne, at jeg faktisk havde et ønske om at blive rigtig landmand og havde da også inden min konfirmation en mundtlig aftale om at komme i tjeneste på en gård i Allested. Min far sagde ikke direkte, at det var en dårlig idé men han rådede mig til først at tage en realeksamen på den dengang ny Pontoppidanskole i Brobyværk. Han har nok tænkt, at jeg i de tre år, skolegangen varede, ville glemme alt om landmandsgrillerne – og sådan gik det også. Som i så mange andre tilfælde viste det sig, at de råd, min far gav, ikke var så tossede endda.

Efter realeksamen tog jeg en kontoruddannelse og fik derefter ansættelse i regnskabsafdelingen på Odense Stålskibsværft/Lindø, hvor jeg var i 40 år.

På Pontoppidanskolen mødte jeg en sød pige fra Nr. Broby og hende har jeg i skrivende stund været gift med i 51 år.

Det er mit håb, at jeg i nogen grad er lykkedes med at give et lille indblik af hverdagen i min barndoms landsby, inden industrialiseringens glubske gab ændrede dette billede totalt. I det årti, jeg har beskrevet, var der endnu ca. 25 – 30 større og mindre gårde i Allested. På mange af dem var der både fodermester, karle og piger, hvis arbejdskraft var nødvendig for at klare det daglige arbejde. Markarbejdet blev jo udført med hestetrukne redskaber, som i dag kun kan ses på museum. Det skal dog lige nævnes, at flere af gårdene efterhånden fik traktor. Nu er næsten alle gårdene nedlagt og bygningerne står gabende tomme, hvis de da ikke er jævnet med jorden, og minder om en tid, der var engang. Nu bliver jorden dyrket af et par storbrug, hvor en eller to mand klarer, hvad der i mine drengeår skulle måske 100 mand og næsten lige så mange heste til at præstere. Til gengæld råder de nuværende landbrug over traktorer og kæmpe store plove og andre redskaber samt ikke at forglemme en mejetærsker på størrelse med et mindre parcelhus.

Ove Nibe

Oktober 2019